

obsahových prvků v jazyce / Z. Vychodilová, R. Zimek ; Masarykova unv. – Olomouc : [s.n.], 1988. – 231 s.

28. V y c h o d i l o v á, Z. Elipsa jako jeden ze způsobu neexplicitního vyjadřování obsahových prvků v jazyce / Z. Vychodilová, R. Zimek ; Masarykova unv. – Olomouc : [s.n.], 1988. – 231 s.

29. W i n k l e r, S. Ellipsis and focus in generative grammar / S. Winkler. – Berlin ; New York : Mouton de Gruyter, 2005. – IX, 295 p.

Чайка Н. В.

Семантическая организация эллиптических конструкций

Summary

The article is devoted to one of the topical problem of linguistics – the problem of semantic specification of elliptical constructions. Two ways of intra-syntagmatic specifications are examined – actantical and syrconstantical. Organizing of the meanings of the elliptical constructions is formed with the help of syrconstants of place, time, ways of action and also with the help of the components of the actantical group – partatives, resultatives, objects, addressees, etc. The article is also researched into-- syntactical connection with the help of which specifiers are linked with the elliptical construction, – semi-predicative, additional, explanatory.

УДК 808.26–56

Ч а й к а Н. В. Семантическая организация эллиптических конструкций // Весті НАН Беларусі. Сер. гуманіт. навук. 2009. № 4. С.

Статья посвящена одной из актуальных проблем языкознания – проблеме семантической организации эллиптических конструкций. Рассматриваются способы реализации семантики эллиптических конструкций – при помощи дополнений и обстоятельств. Выявляются закономерности реализации семантики эллиптических конструкций и синтаксические средства, которые формируют необходимое значение – обстоятельства места, времени, способа действия, а также компоненты актантной группы – партативы, результативы, объекты, адресаты и др. Анализируются семантические типы эллиптических конструкций, которые существуют в белорусском языке. Исследуется также синтаксическая связь, при помощи которой показатели глагольной семантики вводятся в эллиптическую конструкцию, – полупредикативная, присоединительная, пояснительная и др.

Библиогр. – 29 назв.

Рэцэнзія

на артыкул Чайкі Наталлі Уладзіміраўны “Спецыфікацыя мадальнасці ў канструкцыях з эліпсісам дзеяслова” прысвечаны адной з актуальных праблем сучаснага мовазнаўства-праблеме спецыфікацыі мадальнасці ў эліптычных канструкцыях. Актуальнасць падобнага даследавання абумоўлена некалькімі прычынамі. Па-першае, семантычная арганізацыя эліптычных канструкцый вывучана недастаткова поўна. Па-другое,

даследавання пытанне якасны склад семантычных кампанентаў у эліптычных канструкцыях. Пропуск дзеяслова ў падобных сказах не дазваляе вербальнымі сродкамі выразіць мадальнасць. А таму ў падобных канструкцыях назіраецца перамяшчэнне семантычных функцый. Вызначэнне названых функцый і з’яўляецца мэтай даследавання.

У артыкуле Наталля Уладзіміраўна падрабязна і ўсебакова прааналізавала розныя спосабы фарміравання мадальнасці ў эліптычных канструкцыях. Найбольш часта функцыю спецыфікатара мадальнасці выконваюць разнавіднасці актантаў і сірканстантаў. Радзей функцыю спецыфікатара могуць выконваць адзінкі іншых узроўняў. У артыкуле былі вызначаны камбінацыі семантычных кампанентаў, якія

ўтвараюць аб'ектыўную і суб'ектыўную мадальнасць. Найбольш часта ўжываюцца ў функцыі рэпрэзентацыі мадальнасці спалучэнні: аб'ект-тэмпаратыў, аб'ект-сірканстан мэты, лакатыў-суб'ект, лакатыў-аб'ект. Радзей ужываюцца спалучэнні лакатыў-тэмпаратыў, лакатыў-кваліфікатыў, тэмпаратыў-лакатыў. Таксама выкарыстоўваюцца часціцы.

Структура артыкула характарызуецца лагічнасцю: дакладна вызначаны аб'ект даследавання мэты і задачы, таксама падаецца паслядоўны аналіз сродкаў і ўзроўняў фарміравання аб'ектыўнай і суб'ектыўнай мадальнасці ў эліптычных канструкцыях. Неабходна адзначыць, што ў працы быў выкарыстаны багаты і разнастайны фактычны матэрыял з твораў мастацкай літаратуры.

Лічым, што артыкул Наталлі Уладзіміраўны Чайкі "Спецыфікацыя мадальнасці ў канструкцыях з эліпсісам дзеяслова" напісаны на высокім навуковым узроўні і можа быць рэкамендаваны да друку.

Дацэнт кафедры

Беларускага мовазнаўства

УА "БДПУ імя М. Танка"

І. Л. Бурак

Resume

The article is dedicated to one of the urgent problems, that is to the problem of the semantic organization of constructions with the ellipsis of the verb. The semantic organization of constructions with the ellipsis of the verb is considered in the article: the quantitative and qualitative composition of components of the semantic structure. The kinds of octants (A_1 , A_2 , A_3) and their functional realizations, i.e. the subject, the object, the agent, the agentive, the functionive and others, are analysed in detail.

The secondary predication of elliptic constructions and the ways of expressing the predication, i.e. octants and circumstants, are researched in the article.

The article also includes the analysis of the grammatical and semantic structure of elliptic constructions. The grammatical specification cannot be expressed by predicative means by reason of the absence of the verb. The named meaning can be expressed with the help of particles and syntactic parallelism.

Consideration is also given to the semantic specification of elliptic constructions which is realized with the help of polylevel units, i.e. intrasyntagmatic, syntactic, supersyntactic.

Звесткі пра аўтара:

Чайка Наталля Уладзіміраўна

Тел. 271 - 46 - 48

303 - 29 - 99 Velcom

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ